

Toelichting BenW-adviesnota

Onderwerp: BenW - GF(t)-aanrechtbakjes als hulpmiddel inzameling GFT uit restafval	Afdeling/team:	Milieu
	Afdelingshoofd:	Lommerse, H.C.J.
	Auteur:	Gommans-Janssen, M.W.G.
	Datum vergadering:	23 oktober 2017

1. Aanleiding

Op 27 maart 2017 heeft de raad de ambitie uitgesproken de hoeveelheid restafval terug te willen dringen tot 30 kg per inwoner per jaar in 2025. De raad heeft besloten hiertoe de inzamelsystematiek aan te passen per 1 januari a.s.: meer service op GFT-afval en minder op restafval. Daarnaast zal er een differentiatie van de variabele tarieven van de afvalstoffenheffing plaatsvinden; goedkoop GFT en duur restafval.

2. Uitgangssituatie en doelstelling

Uitgangssituatie

Gemiddeld produceert een inwoner van onze gemeente per jaar 119 kg restafval.

Doelstelling

De gemeenteraad wil de hoeveelheid restafval terugdringen tot 30 kg per inwoner per jaar. Hiermee willen we onze inwoners helpen door hen een GFT-aanrechtbakje gratis aan te bieden.

3. Rol gemeente en visie en strategie participatie

Trekker

Ambitie en maatregelen zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Bijgaand voorstel is een aanvullende maatregel hierop.

4. Toelichting

GFT in restafval

Uit de meest recente afvalsorteeranalyse blijkt dat het restafval in onze gemeente voor 49,2% uit GFT-afval bestaat. Hiervan is 6,3% Tuinafval en 42,9% Groente- en Fruitafval. Dit Groente- en Fruitafval (verder: keukenafval) bestaat voornamelijk uit keukenafval zoals etensresten, aangevuld met afgedankte planten en bloemen. Aangezien bijna 50% van het restafval bestaat uit Groente-, Fruit- en Tuinafval, zetten we hier als eerst op in. Per 1 januari 2018 wijzgen de inzamelsystematiek voor rest- en GFT-afval en tarieven om onze inwoners te stimuleren o.a. het GFT beter van het restafval te scheiden. Dit is de eerste stap in de richting van 30 kg restafval per inwoner per jaar.

In praktijk blijkt het zo te zijn dat deze grote hoeveelheid aan keukenafval *in* de keuken bij het restafval gedaan wordt. Men heeft bijvoorbeeld te weinig ruimte voor een tweede afvallemmer of vindt het teveel moeite om met een handvol keukenafval naar buiten te lopen naar de GFT-container. Of men weet niet dat etensresten erin mogen.

Een hulpmiddel, het GFT-aanrechtemmertje, zou als extra stimulans kunnen dienen om toch het keukenafval apart te houden. Uw college vraagt een extra inspanning van uw inwoners; ze moeten het restafval beter gaan scheiden. Als gebaar richting uw inwoners overhandigt u een gratis hulpmiddel om het afval beter te kunnen scheiden.

Waarom treffen we veel keukenafval aan bij het restafval?

In het restafval zit bijna 43% aan keukenafval. Enkele oorzaken zijn:

1. Onwetendheid (voedselresten als pasta, aardappelen, jus, rijst ziet men niet als 'groente en fruit'-afval).
2. Mensen associeren keukenafval met vies, stank, vliegjes en willen dit niet in de keuken hebben.
3. Er is geen ruimte om twee afvalbakken (voor rest- en GFT-afval) in de keuken te zetten en men vindt het lastig om met een bord met etensresten naar de groene container buiten te lopen. Ook met een bananenschil of klokhuis, doet men dit niet.
4. Sommige inzamelmiddelen voor in de keuken zijn klein, worden snel vies (geen zakje erin) en ontwikkelen onaangename geuren door gebrek aan ventilatie of gebruik plastic zakjes. Maar door ze dagelijks te legen, kan men deze ongemakken voorkomen.

Wat kunnen we onze inwoners aanbieden om bovenstaande problematiek te verminderen?

Ad. 1. *Communicatie*: we zetten in op communicatie in het najaar van 2017 over *afvalscheiding* en over de *wijzigingen* op het gebied van afvalinzameling per 1-1-2018.

Ad. 2/3/4. We kunnen onze inwoners stimuleren GF apart in te zamelen door hen een hulpmiddel in de vorm van een **GF-aanrechtbakje** met composteerbare zakjes aan te bieden. Dit is een praktische oplossing voor mogelijke geuroverlast, vliegjes en weinig ruimte.

Proef in Houten

In de gemeente Houten is in 2015/2016 een proef gedaan onder bijna 500 huishoudens waarbij men o.a. PMD (plastic/metalen/drankpakken) in een kliko is gaan inzamelen, de restafvalcontainer nog maar 1 keer per 4 weken geleegd werd en waarbij GF-aanrechtbakjes zijn uitgezet om het scheiden van keukenafval te stimuleren; de inwoners van de proefwijk hebben hiertoe een aanrechtbakje en composteerbare zakjes gekregen. Een vol composteerbaar zakje kan vervolgens in de groene container buiten gedeponeerd worden.

In dit voorstel richten we ons alleen op de resultaten van het derde punt; de aanrechtbakjes voor keukenafval.

Uit de proef in Houten kwam naar voren dat 65% van de huishoudens het aanrechtbakje met composteerbare zakjes is gaan gebruiken en beter is gaan scheiden. Daarnaast zorgde ook het minder vaak ophalen van restafval (1 x per 4 weken) voor betere scheiding van het GFT-afval. Inwoners die het bakje niet gebruikten, hadden hier verschillende redenen voor. Een deel had al een andere manier van GFT-afval verzamelen, bijvoorbeeld in een afvallemmer in de kast of een ander bakje op het aanrecht.

Eigen proef met GFT-aanrechtbakjes

Onderdeel van de proef in Houten was het gebruik van GFT-aanrechtbakje. Zij hebben in de voorbereiding van deze proef een selectie gemaakt uit een aantal aanbieders van deze bakjes. Wij hebben ervoor gekozen de top 2 van Houten te gebruiken als basis van onze eigen proef. De VentiMax van de firma DeBries en de GF Caddy van de firma Eurobins/Kliko (deze laatste heeft Houten voor de proef ingezet) - zie bijlage 1.

Kenmerken van de emmertjes (beide 100% recyclelaar)

- Ze zijn bedoeld voor op het aanrecht of in een uittrekbare lade van het aanrecht. Dus dicht bij de bron waar het keukenafval ontstaat.
- Ze zijn voor circa 70% opengewerkt. Dit zorgt ervoor dat er sprake is van maximale ventilatie, waardoor het vocht uit het keukenafval verdampt. Het afval droogt een beetje uit. Hierdoor is er minder of geen sprake van geuroverlast en fruitvliegjes. Ze zijn beide circa 7 liter groot; alleen

de vorm is anders (ovaal en langwerpig).

- Ze zijn bedoeld om gebruikt te worden in combinatie met (waterdampdoorlatende) composteerbare zakjes. Wanneer het bakje vol is, werp je het zakje in de groene container buiten. Door de grootte van de bakjes en de ventilatie ervan, hoeft dit niet dagelijks, maar 1 of wellicht 2 keer per week.

Welke werkwijze hebben we gehanteerd?

In de zomer van 2017 hebben we beide emmertjes onder 50 huishoudens uitgezet om ze te testen. Ieder emmertje kon men 3 weken proberen. De huishoudens varieerden van samenstelling; van 1 tot 6-persoonshoudens en van jonge gezinnen met (kleine) kinderen tot 65+-gezinnen. Met gemiddeld 2,5 persoon per huishouden. Ambtenaren, raads- en collegeleden, familie en inwoners die we op eenvoudige wijze op straat benaderd hebben.

We hebben 46 van de 50 enquêteformulieren retour ontvangen. Hierbij moeten we vermelden dat een enkeling niet beide emmertjes getest heeft; bijvoorbeeld door vakantie. Hierdoor (of om andere redenen) heeft niet iedereen het formulier volledig ingevuld. De genoemde percentages zijn echter gebaseerd op de respons op de desbetreffende vraag.

Doel van het onderzoek

- Hoofdvraag: Is men eerder geneigd het keukenafval aan de bron (dus in huis/keuken) te scheiden wanneer men over een GFT-aanrechtemmertje beschikt?
- Subvraag 1: Zo ja, welk GFT-aanrechtemmertje voldoet dan het beste en waarom (gelet op geur, fruitvliegjes, model, gebruiksvriendelijkheid etc.)?
- Subvraag 2: Bent u bereid zelf composteerbare zakje hiervoor te kopen?

Conclusie

- Antwoord op hoofdvraag: **Ja**. 56,1% van de respondenten op dit onderdeel geeft aan 'beter, of enigszins beter' te zijn gaan scheiden door het aanrechtemmertjes. Een ander deel, 24,4% van de respondenten, had hier een andere - gerelateerde - reden voor, bijvoorbeeld omdat men door de bijbehorende voorlichting nu weet dat ook vleesresten bij het GFT mogen. In totaal geeft 80,5% van de respondenten aan het keukenafval beter te scheiden met dit hulpmiddel.
- Antwoord op subvraag 1: **GF Caddy**. Ruim 80% geeft aan het aanrechtemmertje met composteerbare zakjes blijvend te willen gaan gebruiken. Hierbij gaat de voorkeur uit naar de GF Caddy van Eurobins/Kliko (57,5%). 78,6% gaf de GF Caddy een voldoende of ruim voldoende. Voor de VentiMax gaf 65,1% een voldoende of ruim voldoende.
- Antwoord op subvraag 2: **Ja**, men is bereid zelf composteerbare zakje te kopen. 86,7% geeft aan ze handig of zeer handig te vinden.

De conclusie van ons onderzoek luidt dat ruim 80% van de de respondenten het afval in de keuken beter is gaan scheiden door het aanrechtbakje en de communicatie rondom dit aanrechtbakje en bereid is dit te gaan gebruiken. Ook is gebleken dat 80% bereid is hiervoor zelf composteerbare zakjes aan te schaffen. De GF Caddy scoort dus het beste.

Er is prijsverschil tussen de twee aanrechtbakjes. De Ventimax kost circa € 6,44 ex BTW incl. 1 rol composteerbare zakjes per stuk, de GF Caddy (die uit 100% recycleert bestaat) kost € 4,00 ex BTW per stuk eveneens met 1 rol zakjes. Wanneer 80% van onze huishoudens kiest voor een aanrechtbakjes, bedraagt de totale eenmalige investering bij de uitgifte van de GF Caddy (80% x 5400 aansluitingen x € 4,00) = € 17.280,00 ex BTW en ex transportkosten.

Alternatief?

Mensen ervaren het als prettig wanneer ze kunnen kiezen. Het is vanuit dat perspectief wenselijk een alternatief aan te bieden. In dit geval een kleiner formaat bakje (2,9 liter) dat weliswaar niet ventileert maar wel kleiner is en mooier op het aanrecht staat. Een bakje dat de verwerker van ons restafval (Attero) heeft laten ontwikkelen van kunststof dat teruggewonnen wordt uit ons eigen restafval. Voordeel: klein, mooi design en 100% recycleert door eigen verwerker. Nadeel: mogelijkheid geuroverlast en vliegjes (het moet vaker gelegegd worden). Het bakje kan in de vaatwasser. De kosten van dit aanrechtbakje bedragen € 4,05 per stuk ex BTW. De prijs is dus nagenoeg gelijk aan die van de GF Caddy. Zie bijlage 2.

Distributie

We willen de distributie graag laagdrempelig houden, waardoor we zoveel mogelijk inwoners bereiken. We zoeken daarom de samenwerking met de verenigingen en vragen hen tegen een vergoeding in januari 2018 (zaterdagen) van deur tot deur te gaan om de bewoners te laten kiezen tussen deze aanrechtbakjes. Een mooie service voor onze inwoners (kost weinig moeite om het thuis te krijgen en is gratis), door de verenigingen (kunnen hiermee de clubkas spekken) namens de gemeente (mooi gebaar, beter milieuresultaat). Met de contactfunctionaris van de verenigingen is besproken op welke wijze we verenigingen kunnen gaan werven. Uiteraard besteden we in het communicatieve voortraject aandacht aan deze actie en aan de voor- en nadelen van de te kiezen bakjes. Voor de inwoners die niet thuis zijn, zullen we een alternatief plannen waarbij ze zelf het bakje op kunnen halen, bijvoorbeeld op het gemeentehuis of op het milieupark. Ook onze inwonerscoaches kunnen hierbij een rol spelen.

Per huisaansluiting willen we hieraan maximaal € 0,50 besteden. De totale maximale distributiekosten (en opbrengsten voor verenigingen) bedragen dan € 2.700. We ramen hierbij € 1.500 extra indien wij zelf voor vervoer moeten zorgdragen (in principe verzoeken we de verenigingen hiervoor te zorgen). Totale kosten voor distributie maximaal € 4.200.

Mochten de verenigingen om wat voor reden dan ook niet mee willen/kunnen werken, richten we zelf een distributiesysteem in waarbij onze inwoners de bakjes zelf op kunnen halen.

De totale maximale kosten ramen we op circa € 21.680 ex BTW (aanschaf bakjes € 17.280/distributie € 4.200/transportkosten € 200. Waarbij we ervan uitgaan dat 80% van onze huishouden interesse toont in het ene of het andere bakje.

Aandachtspunt

Aandachtspunt zijn de composteerbare zakjes. Deze zijn op dit moment binnen de gemeente in de noodzakelijke inhoudsmaat niet verkrijgbaar. Wel in 20 liter (past ook prima). De zakjes kunnen sowieso via internet besteld worden. We hebben inmiddels gesprekken gevoerd met een aantal supermarkten. Zij hebben toegezegd te onderzoeken of ze hun assortiment kunnen / willen uitbreiden met 10 liter - zakjes.

Voorstel college

Wij stellen uw college voor onze inwoners een hulpmiddel voor het beter scheiden van keukenafval GRATIS aan te bieden. Op grond van de bevindingen uit de proef en de kostprijs adviseren wij uw college te kiezen voor de GF Caddy voor de ventilerende variant en het bakje van Attero voor de niet-ventilerende variant en deze in januari 2018 te laten verspreiden door de verenigingen.

5. Visie Blij in Beesel

Fijn wonen: Het inzamelen van grondstoffen (GF(T)) draagt bij aan een 'mooie, groene, rustige, goed onderhouden en **duurzame** woonomgeving'.

Samenwerking: Voor het verspreiden van de bakjes - 'is er **samenspel** tussen **inwoners**, bedrijven, organisaties, **verenigingen** en **gemeente**'.

6. Integrale afstemming

Er heeft afstemming plaatsgevonden met de financieel consulent en de contactfunctionaris voor de verenigingen.

- a. Communicatief (denk aan: Gemeente Info, pers, website, klantenbalie en Apropos)

We nemen de voorlichting over en distributie van deze bakjes mee in het voorlichtingstraject over de nieuwe wijze van afvalscheiding.

- b. Financieel

Uitgaande van een respons van 80% van de huishoudens, ramen we de uitgaven op € 21.680. Deze kosten brengen we ten laste van onze egalisatievoorziening afvalstoffenheffen en rapporteren we in de eerste marap van 2018.

- c. Juridisch

n.v.t.

- d. Collegeprogramma

n.v.t.

- e. Risico's

n.v.t.

7. Toegankelijkheid

Een GF-aanrechtinzamelbakje is toegankelijk voor onze minder valide en visueel beperkt inwoners.

8. Duurzaamheid

- 100% gerecycled materiaal
- bijdrage aan milieu door betere afvalscheiding

9. Voorstel / advies

Wij stellen uw college voor onze inwoners een hulpmiddel voor het beter scheiden van keukenafval GRATIS aan te bieden. Op grond van de bevindingen uit de proef en de kostprijs adviseren wij uw college te kiezen voor de GF Caddy voor de ventilerende variant en het bakje van Attero voor de niet-ventilerende variant en deze in januari 2018 te laten verspreiden door de verenigingen.

